

**ЗБІРНИК
ВСЬУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО - ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**СУЧАСНИЙ СТАН
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ
І АУДИТУ В УКРАЇНІ**

До 175-річного ювілею

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

РЕЦЕНЗЕНТИ:

д-р екон.наук, проф. Ю. А. Кузьмінський,
д-р екон.наук, проф. Е. М. Мних,
д-р екон.наук, проф. М. С. Пущкар

Рекомендовано вченою радою економічного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 3 від 6 жовтня 2009 року)

Редакційна колегія: Губерський Л.В. д-р, філос. наук, професор, академік НАН України (голова), Вязигевич В.Д. д.е.н, професор, Швець В.Г. д.е.н, професор, Пічуг Р.В. к.е.н, доцент, Шелудько В.М. к.т.н, доцент, Купалова Г.І. д.е.н, професор, Дорош Н.І. д.е.н, професор, Дрозд І.К. д.е.н, доцент, Ковтун Н.В. д.е.н, доцент, Гуря Н.О. д.е.н, доцент, Феценко Є.А. к.е.н, доцент.

Збірник праць всеукраїнської науково-практичної конференції "Сучасний стан та перспективи розвитку державного контролю і аудиту в Україні" / За заг. ред. проф. В.Д. Вязигевича. – К.: 2009. – 439 с.

*Збірник праць, матеріали наукових досліджень, виконаних на всеукраїнській науково-практичній конференції "Сучасний стан та перспективи розвитку державного контролю і аудиту в Україні", що була проведена на кафедрі державного контролю та аудиту економічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка у лютому 2009 р. У публікаціїх висвітлено широкі кола питань теоретичних та практичних аспектів економічної науки.
Для студентів економічних спеціальностей, науковців.*

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність, наведення фактів, цитат, економіко-статистичних даних, глужової термінології, імен власних, інших відомостей.

© Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
ВІПД "Київський університет", 2009

О.В. Адамик, к.е.н., доцент
Тернопільський національний економічний університет

ПЕНСІЙНІ ВНЕСКИ ПРИВАТНИХ ПІДПРИЄМСТВ:
ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ОБЛІГУ
В ОРГАНАХ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ

Одним із видів стимулювання окремих видів підприємницької діяльності є запровадження пільгових ставок податків та неподаткових платежів. До таких, зокрема, в Україні відносяться спрощена система оподаткування, яка відповідно до чинного законодавства передбачає сплату єдиного, фіксованого та фіксованого сільськогосподарського податку. Суб'єкти підприємництва, що обрали особливий спосіб оподаткування (єдиний або фіксований податок) сплачують податкові платежі на рахунки Держказначейства, яке у свою чергу перерозподіляє отриману суму за видами платежів, у тому числі і Пенсійному фонду. При цьому, якщо за певними платежами Держбюджет відшкодовує Фонду кошти, недоотримані внаслідок податкових пільг (наприклад, фіксований сільськогосподарський податок), то для інших платежів таких відшкодувань не існує. Це призводить до втрати коштів Пенсійного фонду України та зменшення пенсійного стажу приватними підприємцями, яких станом на 1 січня 2009 р. налічувалось 1,5 млн. [1].

Із введенням в дію постанови Кабінету міністрів України №366 [1] та №505 [1] фізичні особи-суб'єкти підприємництваї діяльності, які обрали особливий спосіб оподаткування, повинні сплачувати до Пенсійного фонду у розрахунок за себе та за кожну найману особу пенсійні внески у розмірі не меншому за мінімальний пенсійний внесок. Завважимо також, що сума єдиного і фіксованого податку включає в себе частку пенсійних платежів (відповідно 42 % та 10%). Тому приватний підприємець повинен додатково перерахувати до Пенсійного фонду різницю між сумою нараховуваних на фонд оплати праці (33,2%) та частиною сплаченого єдиного або фіксованого податку. При цьому доходи працівника або підприємця, на які здійснюється нараховування, не повинні бути менші за мінімальну заробітну плату.

Сплата пенсійних внесків платниками спрощеної системи оподаткування здійснюється двома траншами. Порядок руху коштів за кожним із них має свої недоліки. Розподіл єдиного та фіксованого податків вимагає подання звітності не лише в органи Державної податкової адміністрації про суми нарахованого та сплаченого податку. Окрім того, відрахування частини податку вимагає формування органами Держказначейства Ресурсу надходжень до Пенсійного фонду для внесення даних до персоналізованого обліку.

При сплаті пенсійних платежів на рахунок Фонду у Держказначействі, дані про сплату страхових внесків вносяться органами Пенсійного фонду України до системи персоналізованого обліку шляхом подальшої зв'язки за підсумками року.

та ведення управлінського і стратегічного обліку, а на традиційний фінансовий облік витрачають лише залишкову частину [6, с. 8].

Відомо, що метою фінансового обліку є підготовка даних для формування показників фінансової звітності підприємства, що характеризують роботу підприємства за минулий період за стандартним обмеженим набором економічних показників. Управлінський облік генерує оригінальну інформацію в реальному часі для менеджерів різних рівнів, яка необхідна їм для виконання поточної роботи (протягом зміни, доби, декади) та регулювання дій персоналу (окремих осіб, бригад, робочих змін тощо). Отже, управлінський облік обслуговує керівництво і менеджерів підприємства усіх рівнів управління, використовує інформацію для координації зусиль працівників на виконання календарних планів, аналізу, контролю, оцінки результатів діяльності.

Відсутність на підприємствах України стратегічного обліку поєднується тим, що за короткий період ринкового середовища не сформувалося розуміння в економістів і менеджерів прогнозуваної інформації щодо тривалості розвитку бізнесу, що важливо для формування конкурентних переваг і зміцнення позицій серед конкурентів.

Глобалізація економіки, розвиток транснаціональних корпорацій, концентрація капіталу, інфляція, зовнішня і внутрішня конкуренція, ускладнення господарських зв'язків, поява нових інструментів ринку призвели до того, що менеджери не можуть виконувати свою роботу на основі інформації про минуле (фінансовий облік) тому для них необхідна додаткова інформація від управлінського і стратегічного обліку з метою підвищення рівня ефективності управління.

1. Советский энциклопедический словарь / [гл. ред. А.М. Прохоров]. – 4-е изд. – М.: Сов. энциклопедия, 1988. – 1600 с., ил. 2. Сердюк О.Д. Теорія та практика менеджменту: [навчальний посібник] / Сердюк О.Д. – К.: Профедонд, 2004. – 432 с.
3. Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента: [пер. с англ.] – М.: "Дело", 1992. – 702с. 4. Менеджмент (Современный российский менеджмент): [учебник / под ред. Ф.М. Руянова и М.Д. Разу]. – М.: ФБК-Пресс, 1998. – 504с. 5. Кирейчев Г.Г. Функция учета в механизме управления сельскохозяйственным производством. / Кирейчев Г.Г. – Киев: Изд-во УСХА, 1992. – 240с. 6. Керимов В.Э. Управленческий учет: [учебник] / Керимов В.Э. [-2-е изд., изм. и доп.] – М.: Издательско-торговая корпорация "Дашков и К°" 2003. – 416с.

ЗМІСТ

Дамик О.В. Пенсійні внески приватних підприємств: проблеми адміністрування та обліку в органах пенсійного фонду.....	3
Александрова М.М. Проблеми та протиріччя організації сільськогосподарського страхування з державною підтримкою.....	5
Амеліна О.В., Романенко О.А. Статій аудиторського процесу інвестиційних проектів.....	8
Бабій О.М. Становлення та розвиток екологічного аудиту.....	10
Бандура З.Л., Москаль Н.В. Методика аудиту низько ліквідних підприємств.....	13
Барановська В.Г. Напрями впровадження державного фінансового контролю за витратами бюджетних коштів.....	15
Барвінок Т.М. Актуальні проблеми організації обліку вишкодування податку на додану вартість на підприємствах.....	17
Бардаш С.В. Визначення принципів контролю на засадах системного підходу до розкриття його поліморфності.....	19
Билуха М.Т., Микитенко Т.В. Електронний депозитарій товарних запасів в обліку і контролі.....	21
Бойко А.В. Окремі положення фінансово-регулювального контролю в надкористуванні.....	24
Бойда Л.І. Сучасний стан та перспективи розвитку внутрішньогосподарського фінансового контролю на залізничному транспорті.....	26
Бойко Г.В. Оцінка процесу прийняття управлінських рішень системою внутрішнього аудиту.....	28
Бойко К.В. Методика аудиту хеджування на підприємствах нефінансового сектору економіки.....	30
Бортнікова О.О. Операційний облік в системі менеджменту підприємства: проблеми і перспективи розвитку.....	33
Бугасько В.Г. Аналітична інформація – як елемент системи інформаційного забезпечення державного фінансового аудиту діяльності бюджетних установ.....	35
Будник Л.А., Голыш І.Д., Савченко С.І. Розвиток мультіпального контролю в Україні.....	37
Буляк В.О., Шиніна С.Б. Підходи до обчислення проміжного фінансового результату.....	39

Бутинець Ф.Ф., Бутинець Т.А.	Аналіз історичного розвитку економічної сутності капіталу.....	42
Вагвер Б.І.	Структура витрат та галузевої особливості на прикладі підприємств швейної промисловості.....	44
Васків С.Ф.	Проблеми інформаційного забезпечення транскордонної статистики.....	46
Верига Ю.А., Пшенична А.Ж.	Облік і аудит фінансової звітності при реорганізації суб'єктів господарювання.....	48
Витовська Н.Г.	Розвиток цілісної системи господарського контролю в Україні.....	50
Виноградова М.О.	Види відоміальності суб'єктів аудиторської діяльності.....	53
Висоцька Л.М.	Статистичні методи прогнозування відсоткових ставок на грошово-кредитному ринку.....	56
Власюк С.В.	Особливості аудиту в середовищі компанійних інформаційних систем.....	59
Волохова Л.Ф., Євсєєва О.Ф.	Статистичні методи аналізу фінансової стійкості підприємств з метою визначення їх рейтингу.....	62
Воронова М.О.	Особливості бухгалтерського та податкового обліку компанії європейських програм.....	67
Вуйців М.М.	Самоконтроль, як інструмент ефективного управління.....	69
Галазевич О.І.	Аудит в системі заходів антикризового управління на підприємствах.....	71
Галыквич А.В.	Сутність та основні завдання процедури для ліквідації.....	72
Ганійко О.М., Кузик Н.П.	Про відкритість в системі державного фінансового контролю.....	75
Гарчу Г.М.	Особливості застосування спрощеного плану рахунків бухгалтерського обліку на підприємствах малого бізнесу.....	77
Герасименко О.М.	Нормативно-правове регулювання обліку музейних предметів в Україні.....	79
Голубнич Г.П.	Обліково-інформаційне забезпечення системи внутрішнього контролю на підприємстві в умовах глобалізації бізнесу.....	82
Городянська Л.В.	Визнання та опієка відтворення економічних ресурсів в системі бухгалтерського обліку.....	85
Гудзь Н.В.	Вивчення дисципліни обліково-аналітичного циклу в економічній вузах.....	88
Гура І.О.	Статистична характеристика діяльності підприємств малого бізнесу в Україні у 2000-2008 рр.....	91

Гура Н.О.	Контроль використання державних трансфертів на підприємствах.....	93
Даньків Й.Я., Остап'юк М.Я.	Особливості обліку і контролю в античному світі.....	95
Данюк А.А.	Внутрішньогосподарський контроль витрат допоміжних виробництв на сільськогосподарських підприємствах.....	99
Дашкевич О.Ю.	Внутрішньогосподарський контроль на агрогосподарських консервних підприємствах.....	100
Демкова О.М.	Особливості аудиту фінансових результатів аграрних підприємств.....	103
Демченко Т.А.	Аудит бухгалтерської звітності як засіб зниження ризику в управлінні.....	106
Денчук П.Н., Рожколюк В.М.	Проблемні питання у визначенні рівня суттєвості в аудиті.....	107
Денчук П.Н.	Проблеми гармонізації фінансового та податкового обліку.....	110
Дерун І.А.	Проблеми бухгалтерського обліку основних засобів і шляхи їх вирішення.....	112
Доліницький К. В.	Роль державного внутрішнього контролю в системі управління України.....	114
Дорош Н.І.	Розвиток концепції та ефективності аудиту в Україні.....	117
Дорошенко О.О.	Аудит фінансово-господарської діяльності бюджетних установ: сутність та основні завдання.....	119
Дугар Т.Є.	Аудит: проблеми оцінодження.....	121
Дрозд І.К.	Державний фінансовий контроль: результати є, а результативність?.....	124
Дунаєва М.В.	Історичні аспекти оцінки виробничих запасів.....	126
Засадний Б.А.	Особливості обліку формування джерел фінансування нестатистичної діяльності підприємств.....	128
Звірід Н.В.	Сучасні тенденції на ринку праці Західного регіону України.....	130
Зорій Н.М.	Напрямки вдосконалення організації аудиту фінансово-господарської діяльності.....	133
Іваненко О.І.	Методологічні аспекти обліку розрахунків за кредитами.....	135
Іванова Н.А.	Аудит основних засобів підприємств.....	138
Ільченко І.А.	Концептуальні засади аналізу та прогнозування розвитку експорту продукції молокопродуктового піккмплексу України.....	141

Наукове видання

**СУЧАСНИЙ СТАН
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ
І АУДИТУ В УКРАЇНІ**

**ЗБІРНИК
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО – ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

Статті подано в авторській редакції

Оригнал-макет виготовлено Видавничо-поліграфічним центром "Київський університет"

Підписано до друку 23.11.09. Формат 60x84^{1/8}. Бум. № 170. Гарнітура Times. Папір офсетний. Друк офсетний. Наклад 220. Ум. друк. арк. 28,2. Зам. № 29-6024.

Надруковано у Видавничо-поліграфічному центрі "Київський університет"

01601, Київ, б-р Т.Шевченка, 14, кімн. 43
☎ (38044) 239 3222; (38044) 239 3172; тел./факс (38044) 239 3128.

Свідоцтво внесення до державного реєстру ДК № 1103 від 31.10.02.

В бухгалтерському обліку отримані трансферти обліковують як цільове фінансування, дохід від якого визнається не за принципом нарахування, як інші доходи, а згідно із пунктами 16-18 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 "Дохід" [2]. І підприємству, і контролюючим органам необхідно чітко визначитись, за яким із пунктів визнаються різні види фінансування. Так, дохід від капітальних трансфертів визнають протягом періоду корисного використання необоротних активів у сумі нарахованої амортизації, дохід від безповоротної допомоги – в момент отримання, дохід від трансфертів, наданих на визначені цілі – разом з визнанням витрат на виконання умов фінансування тощо.

Стосовно оподаткування отриманих трансфертів проблем дещо більше. Датою визнання валового доходу і виникнення податкового зобов'язання з ПДВ при надходженні коштів з бюджету є дата їх надходження, а не дата першої події. Це стосується, головним чином, тих трансфертів, які надаються у складі тарифу на послуги (підліг, житлові субсидії). Дотації виключаються до валового доходу з метою оподаткування податком на прибуток, але не є об'єктом оподаткування ПДВ, хоча, як зазначалося, спочатку такий стан речей не визнавався остаточно податковими органами. Потім від підприємств, які отримують дотації, вимагали зменшувати податковий кредит пропорційно частці отриманих дотацій у загальній сумі доходу згідно з п. 7.4 Закону України "Про податок на додану вартість". На сьогодні стосовно дотацій практично не виникає різночитань, чого не можна сказати щодо інших трансфертів.

Всі інші види цільового фінансування не є об'єктом оподаткування податками на додану вартість і на прибуток, що до чого існують роз'яснення податкових органів і органів влади, бо вони надаються в цілях інших, ніж державне регулювання цін. Але у 2009 році ДПАУ листом від 03.04.2009 р. № 7013/7/15-0217 визначила необхідність включення державних трансфертів до валового доходу, необхідну спираючись при цьому на П(С)БО 15 "Дохід". Треба зауважити, що жодних роз'яснень щодо термінів включення отриманих трансфертів до валових витрат податкові органи не надали. Однак зазначений лист і раніше діючий лист від 2005 р. № 16173/7/15-0217 до остаточного відпрацювання питань відображення в податковому обліку капітальних трансфертів. Тобто, до відповідних категорій (промайдан) до складу валового доходу не включаются. Оскільки трансферти у повному обсязі використовуються на визначені цілі, включення їх до валового доходу і валових витрат при зводіть тільки до ускладнення обліку, а не до поповнення бюджету податком на прибуток: тільки у випадку визнання валових витрат не в момент

отримання трансфертів, а в наступному звітному періоді, підприємство винишєне буде сплатити податок на прибуток, на суму якого будуть зменшені податкові зобов'язання наступних періодів. Якщо ж ДПАУ спирається на П(С)БО 15, то дохід від розглянутого цільового фінансування необхідно визнавати разом із визнанням витрат на його використання у сумі визнаних витрат. І, напевні, листом від 19.10.2009 р. № 22826/7/15-0317 ДПА повернулось до попередніх норм щодо не включення капітальних трансфертів до валового доходу. Але така невизначеність нормативної бази потребує посилення контролю на державному рівні за якістю нормативних документів. Вважасмо, що у питаннях цільового використання бюджетних трансфертів (до якого не відноситься сплата з їх сум податків) повинні надаватися роз'яснення також розпорядники державних коштів та органи державного контролю.

І. Про бюджетну класифікацію та її запровадження, затверджено наказом Міністерства фінансів України від 27.12.2001 р. № 604. 2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 "Дохід", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 29.11.99 р. № 290.

*М.А. Данишє, к.е.н., професор
ДВНЗ "Ужгородський національний університет"
М.А. Осман'юк, к.е.н., професор
Тернопільська філія Європейського університету*

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ В АНТИЧНОМУ СВІТІ

Період існування Древньої Греції, елліністичних держав Селевкидів, Птоломейів, Пергаму Понтійського царства, а також Стародавнього Риму – це період античності.

У Стародавній Греції облік проводили на вибієнних гілсом дощечках, глиняних черепцях, інколи на папірусі, який був дуже дорогий. Найбільшою банківською установою був Дельфійський храм, у якому дуже детально фіксувались усіх кредитні операції.

Відомий англійський археолог А.Д.Евене (1851-1941 рр.), дослідилюючи міноцьку культуру, під час розкопок знайшов декілька тисяч глиняних табличок із записами, гирі, гроші, скіадські примішення, печатки. Отже, можна зробити висновок, що система обліку у Стародавній Греції зробила значний крок вперед. Тут вперше з'явилися гроші. Основною грошовою одиницею була драхма.

У Стародавній Греції господарники надавали великого практичного значення складанню кошторису витрат. Так відома думка Арістотеля про ко-ресть планування розподілу витрат за рік по місяцям. Саме він виявив деякі

А.А. Давид
здобував кафедру обліку і аудиту
Львівського національного університету

ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ВИТРАТ ДОПОМІЖНИХ ВИРОБНИЦТВ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Однією із основних функцій управління підприємством є внутрішнього-сподарський контроль, який дає змогу своєчасно виявляти недоліки в діяльності суб'єктів господарювання і вживати заходів до їх усунення.

Внутрішньогосподарський контроль – це перш за все контроль з боку господарства за діяльністю своїх підприємств. При цьому перевіряється вся діяльність господарства з боку господарювання і вживати заходів до їх усунення.

Завданням внутрішньогосподарського контролю є перевірка господарських операцій у виробничих одиницях із метою недопущення перевитрат матеріальних і фінансових ресурсів, виконання виробничих і фінансових планів, раціонального використання робочої сили, впровадження нових методів праці і прогресивної технології в бригадах, цехах та інших виробничих підприємств, забезпечення збереження коштів і товарно – матеріальних цінностей, економічного витрачання сировини і паливно – енергетичних ресурсів, випуску продукції високої якості, яка має попит на ринку [2, с.25].

Для ефективного управління виробництвом підприємства велике значення має контроль за накопиченням та розподілом витрат, які формують собівартість продукції. Особливості сільськогосподарського виробництва зумовлюють ведення обліку виробничих витрат і виходу продукції окремо по кожному виробничому підприємству підприємства. Відповідно, для належного управління діяльністю підприємства, збільшення обсягів виробництва продукції та зниження її собівартості, раціонального використання власних та залучених ресурсів, виникає потреба в постійному внутрішньогосподарському контролі діяльності окремих виробничих підприємств.

Важливим фактором, що визначає рівень сукупних витрат на виробництво сільськогосподарської продукції є витрати допоміжних виробництв. Тому, для правильного визначення собівартості продукції розлінипта та тваринництва, необхідна інформація про види робіт та послуг, що надаються допоміжними підприємствами, рівень витрат цих виробництв, статті витрат, центри відповідальності т.д. Така інформація формується в системі обліку та внутрішньогосподарського контролю за діяльністю допоміжних виробництв сільськогосподарських підприємств.

За періодичністю здійснення контролю поділяють на попередній, поточний і наступний.

ліся кошториси асигнування на майбутні витрати за окремими статтями, а потім і фактичне виконання кошторису. Також до цієї книги заносили і найважливіші предмети власності держави (пшени, луги, солеварні, фіот і т. ін.). Відповідно ця книга була й інвентарною для державного майна.

За часів Римської імперії систематичний запис набув широкого розвитку. В латинах на кожного солдата було заведено особовий рахунок. Оплата здійснювалась три рази на рік грошима або натуральними виплатами (кар-чі, олів, взуття, корм для коней). Із зарплатної суми нараховували натуральні виплати вираховувались. Податків практично не було за винятком непря-мих – жертовпоприношення та "на прапор". Сума до виплати фіксувалась наростаючим підсумком.

У Римі облік державних і, зокрема армійських, фінансів був сконцент-рований у руках квесторів, які контролювали усі операції, пов'язані з ви-платами грошей. Вплата трети на рік солдатам мала певний сенс, у цих проміжках солдата могли вбити, а його гроші списували в дохід лего-ну або його адміністраторів. Виплати грошей проводили тільки за наявно-сті документів.

Стародавній світ зберіг ще одну цікаву деталь – особливості публічно-правової звітності. Ця риса характерна як для Греції, так і для Риму. До нас дійшов звіт, виражений на стіні Ларфенона. Вартість будівництва храму зті-дно з цим звітом склала 469 талантів. У Стародавньому Римі завершився розвиток стародавнього бухгалтерського обліку. Римська облікова система опосередковано увібрала практично усі переваги та позитивні риси грець-кої і східної бухгалтерії. Водночас римляни збагатили облік цікавими іде-ями. Поява книг, про які йшла мова вище, термінів, які застосовуються в сучасному бухгалтерському обліку (лепозит, акцент, сума, конкуренція, дебітор, кредитор і т.д.) – це те, що отримала сучасна бухгалтерська наука завдяки цій країні. Давньоримське походження мають і знамениті та відомі облікові терміни – Дебет і Кредит.

Досліджень, безперечно, було дуже багато, але й було досить незрозумі-тих облікових гасмників: дані багачу не узгадьяювали, не вели рахунки виробництва та доходів, капіталу, амортизації, не складили оборотні відо-лості, головну книгу. Все це – майбутнє бухгалтерської науки, про що вона ще досягне в своєму історичному розвитку.